

Kleine grazers

Johan Heirman

U dacht bij 't lezen van deze titel misschien dat het weer over cavia's zou gaan. Mis, ik wil het hebben over die door vrijwel alle tuiniers verfoeide wezens, de buikpotigen. In mijn tuin zitten toch een tiental soorten, al dan niet met huisje. Daar is zelfs een beschermde soort bij. In principe beschouw ik slakken als een integraal onderdeel van de natuur in mijn tuin. Binnen dat ecosysteem worden hun aantallen enigszins in toom gehouden door tal van natuurlijke vijanden, maar als je ze zo hun gang laat gaan zijn ze moeilijk weg te houden uit minder wilde delen van de tuin.

Naaktslakken zijn de meest verwoestende slijmerds, maar ook huisjesslakken durven zich soms aan levend groen vergrijpen. De hoeveelheid biomassa die slakken in één enkele nacht omzetten is niet te verwaarlozen. Toen mijn geliefde in onze stadstuin een twee tegels groot bloementuintje had aangelegd met duizendschoon, phlox en druipende hartjes, was het meeste de volgende ochtend al tot tegen de grond afgegraasd. Ik weet niet of de slakken ruiken dat die planten van de bloemenmarkt komen, of dat ze die cultuursoorten gewoon lekkerder vinden. Het resultaat is in elk geval

dat zonder pardon alles wordt opgeruimd wat niet past in het biotoop.

Deze weekdieren bepalen ook in de vrije natuur in hoge mate het uitzicht en de samenstelling van vegetaties. Hun bijdrage aan de successie wordt vanwege hun heimelijk optreden meestal schromelijk onderschat. Doorlevend bingelkruid, waarvan ik aanvankelijk vreesde dat het te veel zou woekeren in de tuin, werd in één seizoen uitgerooid. Soms gaat het iets geleidelijker. Zo ruimt jaar na jaar donkere ooievaarsbek - ja, dat eten ze ook - het veld ten voordele van heksenkruid. Nog subtieler is het wanneer ze kiemplanten gaan oppeuzelen. Zo begreep ik niet waarom bolderik het niet deed in mijn onkruidenakker-tje, tot ik merkte dat de wijngaard-

slakken selectief de kiemplantjes daarvan weggraasden. Waarom het ene jaar deze plant wordt aangevalen en volgend jaar gene is me niet duidelijk. Speelt een effect van vraag en aanbod? Zouden sommige planten zich na verloop van tijd harder verdedigen? Zou de voorkeur van de slakken zich wijzigen? Treden er verschuivingen op ingevolge klimaatveranderingen?

De slakken zijn mijn tuinmannen. Weliswaar verdwijnt door hun toedoen al eens een plantensoort, maar ik vertrouw er op dat de tuin als geheel mooi blijft. In de moestuin zijn ze echter absoluut niet welkom. Dat is wel een probleem als je ze elders geen strobreed in de weg legt. Het jamptje met bier is dan al na één nacht tot aan de rand met aan alcohol verslingerde hermafrodieten gevuld. Ik heb wel eens de slak-kengoot horen aanprijzen als het ultieme middel om deze veelvraten bij de groenten vandaan te houden. Een tuincentrum waar ik mij dit wondermiddel zou kunnen anschaffen heb ik nog niet gevonden. Allemaal verkopen ze wel de overbekende blauwe korreltjes, waarvan de naar verluidt milieuvriendelijkste variant de toepasselijke benaming Escar-Go draagt. Het is dat, of slakken eten in de plaats van sla.